

GOMBAU

LLEIDA 1 DE MARÇ 2001

He explicat diverses vegades que quan haig de compondre un text narratiu d'aventura i acció, parteixo indefectiblement d'un personatge o d'un ambient, és a dir , el personatge és prou atractiu, pintoresc, heroic o estrany perquè arrossegui l'autor a crear-li les peripècies idònies ; o bé l'ambient em resulta prou estimulant com a marc de l'acció.

De vegades a l'inici de la gestació, coïncideixen les dues premisses com és el cas de *El Patró Gombau*, com ho era en el de *l'Alcalde Ferrovell* : el personatge demana immediatament un espai. L'espai exigeix de seguida de pensat un personatge central .

El Patró Gombau havia de ser d'entrada un protagonista obra i víctima del destí . L'autor volia

,inicialment,descriure algú que va ser allò que no estava previst que fos . Aquest algú era una persona de ponent de Ponent, de terra endins, a l'actual Franja, que es veu convertida per l'atzar en un expert navegant.

L' escenari de l'acció,és a dir l'ambient, serà el Mediterrani Oriental, tan sovintejat a les meves obres, i concretament l'illa de Piranos, invent meu aparegut ja en quatre obres i en diferents èpoques històriques. Gombau, amb el seu vaixell de càrrega , rep la missió comercial de traslladar a Catalunya uns catalans, i també grecs, residents a Grècia a la descomposició dels Ducats de Neopàtria i Atenes. Un terratrèmol amb efectes

marins els desplaça de la ruta i embarranquen davant Piranos, aquella terra que és recurs localitzador en diverses novel·les meves; precisament a manera de pròleg, el llibre reproduïx l'article "La Meva Piranos", publicat a la revista Faristol, el desembre de 1998. Hi ha molts narradors que s'inventen un lloc on fer discórrer parcialment o totalment l'acció. Res d'estrany, al capdavall.

Dues forces determinants en la novel·la, apareixen a partir d'ara : l'illa està deshabitada després d'una pesta ; Gombau, que ha d'organitzar la vida i supervivència de quaranta persones , s'enamora d'una grega del passatge. Barrejat amb les vicissituds dels mesos passats a l'illa, per tant, de l'organització d'una convivència semblant a la dels refugiats clàssics, es desplega la narració de la vida anterior de Gombau...Altres escenaris de l'obra són, per unes planes, Atenes, la Cetines medieval, la costa nord

d'Àfrica, la Ifríquia, Sicília, concretament Palerm , i un xic de la costa nord de Catalunya. Un final amb lleugera sorpresa arrodoneix l'obra.

Existeix una tendència entre la crítica, i també entre una minoria de lectors, a desitjar que cada novel·la sigui una fita, una experiència d'estil , una demanda ultrancera d'atenció per part del consumidor. El mite del novel·lista genial, de vegades emmascara una autèntica buidor : de noms cimers en novel·lística en contarem quatre o cinc , de vegades menys, a cada segle . Doris Lessing, Miguel Delibes, Saul Bellow , Gabo García Márquez...Després hi ha l'autor mediàtic, avui corrent, que jalona

la seva obra amb les atencions puntuals i repetides dels mitjans, i pot crear-se una aurèola comercial, generalment no suficient per fer-lo entrar a la llarga en el circuit clàssic.

Finalment, es comença a reimplantar el consum de narracions més lineals, -i no parlo per aquesta, que presenta tècnica presa de l'univers del guió cinematogràfic, amb enfocaments del passat alternant amb el present- narracions més lineals, deia, netament descriptives i dialogades, amb argument d'acumulacions factuais, amb episodis i, com diria la meva difunta tia Adela, "on hi passin coses". Això fa la literatura majoritària, com acostumo a dir jo fins per qualificar la meva aportació a la narrativa: literatura novel·lística apta per a un gran nombre de persones, no només per la manca de tensió escabrosa o de violència gratuïta, sinó també per l'interès evasiu dels episodis. Aquesta opció, si prové d'un

autor per altra banda , a judici dels crítics, capaç d'assumir altres empreses més exigents, no la perdonen. Jo m'he arribat a sentir dir que sembla mentida que escrigui per als més jovenets.

Lleida és present en la novel·la : els primers episodis ens presenten un Gombau home d'armes, al servei del senyor de Montcada, a Lleida i rodals : el fet que Gombau s'hagi criat entre els moros de la Llitera, fa que domini l'algaravia, la llengua de les aljamas sarraïnes. I això li serà de gran utilitat en diversos episodis, tant al nord d'Àfrica com enfront dels piratges berberiscs. El lector informat d'història es trobarà amb llicències, com fer del Montcada l'únic senyor de Lleida, o situar un alfòndec operatiu a

finals del segle XIV, quan de segur hauria estat un miracle que en quedés cap . Però són pecats menors, que s'expliquen però no geneën penitència.

Aquesta novel.la, no exactament del tot juvenil, per comú acord entre editor i autor, ha estat publicada en una col.lecció de novel.la corrent per a públic general, si voleu adult. I això sí que és una novetat i una primícia en el nostre món editorial.